

opusdei.org

У майстерні Йосипа

«Святий Йосип справді є Отцем і Паном, який захищає і супроводжує на земному шляху тих, хто його вшановує, так само як захищав і супроводжував Ісуса, поки він зростав і ставав чоловіком» – каже святий Хосемарія в цій проповіді.

20.03.2023

Постать святого Йосипа в Євангелії

Церква в цілому визнає святого Йосипа своїм захисником і покровителем. Протягом століть про нього казали, виокремлюючи різні аспекти його життя, але незмінним завжди залишався аспект його відданості місії, яку Бог довірив йому. Тому впродовж багатьох років мені подобається звертатися до нього цими словами: «Наш Отче і Пане».

Святий Йосип справді є Отцем і Паном, який захищає і супроводжує на земному шляху тих, хто його вшановує, так само як захищав і супроводжував Ісуса, поки він зростав і ставав чоловіком. Пізнаючи його, ми відкриваємо, що святий Патріарх є, крім того, Вчителем внутрішнього життя: тому що він навчає нас пізнавати Ісуса, жити поруч із Ним, вчить нас усвідомлювати себе частиною Божої родини. Святий Йосип дає

нам ці уроки, будучи звичайним чоловіком, батьком сім'ї, працівником, який заробляв на життя власним силами, своїми руками. Цей факт набуває великого значення і стає підставою для роздумів та радості.

Сьогодні, в день святого Йосипа, хочу відновити в пам'яті його образ і те, що нам про нього розповідає Євангеліє, – і таким чином глибше відкрити те, що Бог передає нам через просте життя Обручника Святої Марії.

Постать святого Йосипа в Євангелії

Святий Матей і Лука розповідають нам про святого Йосипа як про людину, що походить зі шляхетного роду Давида і Соломона – Ізраїльських царів. Деталі його походження історично є дещо не зрозумілими: ми не знаємо, яка з двох генеалогій, про

які кажуть євангелісти, відповідає Марії, Матері Ісуса за тілом, а яка належить святому Йосипові, що був батьком згідно єврейського закону. Нам не відомо, яке було рідне місто святого Йосипа: чи був то Вифлеєм, куди він пішов для перепису, чи Назарет, де він жив і працював.

Натомість, нам відомо, що він не був багатою особою, – працював, як безліч чоловіків у цілому світі; він зі смиренням виконував важку роботу, яку Бог обрав також і для себе, прийнявши наше тіло і побажавши жити 30 років як один із нас.

Святе Письмо каже, що Йосип був ремісником. Деякі Отці Церкви додають, що він був теслею. Святий Юстин, описуючи Ісусове життя в праці, зазначав, що він робив плуги та хомути (S. Justino. *Dialogus cum Tryphone*, 88, 2, 8 (PG 6,

687). Можливо, беручи за основу ці слова, святий Ісідор із Севільї доходить висновку, що Йосип був ковалем. У будь-якому разі, він був працівником, який виконував роботу, служачи своїм свіввітчизникам, мав вправність до ручної праці, що було плодом довгих років зусиль та поту.

Євангельські розповіді розкривають велич людської особистості Йосипа: за жодних обставин він не постає чоловіком млявим чи боязливим перед життєвими викликами; навпаки, вміє вийти назустріч проблемам, іти вперед у складних ситуаціях, прийняти з відповідальністю та ініціативою покладені на нього завдання.

Я не погоджуюся з класичною формою представлення святого Йосипа старим, навіть якщо це робили з добрим наміром

наголосити на вічному дівоцтві Марії. Я уявляю його молодим, сильним, можливо, на декілька років старшим за Нашу Пані, але в повноті років та людської енергії.

Для того, щоб жити в чесноті цнотливості, не потрібно чекати, щоб стати старим або втратити сили. Чистота народжується з любові і заради чистої любові, тому радість та сила молодості не є перешкодами для цієї чесноти. Молодим було серце і тіло святого Йосипа, коли він заручився з Марією, коли він дізнався про таємницю Божественного Материнства, коли жив разом із Нею, поважаючи цілісність, яку Бог бажав заповісти світові як знак Його приходу поміж творінь. Той, хто не здатен розпізнати такої любові, дуже мало знає, що є справжньою любов'ю, і йому взагалі невідоме християнське значення цнотливості.

Йосип, як ми вже відзначили, був ремісником із Галилеї, таким самим чоловіком, як багато інших. І що можна очікувати від життя мешканця такого загубленого селища, яким був Назарет? Лише працював, кожного дня, завжди докладаючи тих самих зусиль. А на завершення дня – хатина, бідна й маленька, щоб відновити сили і наступного дня знову почати своє заняття.

Але ім'я Йосип єврейською мовою означає «*Бог додасть*». Бог додає до святого життя тих, хто виконує його волю, неймовірні виміри – щось важливе, що надає цінності всьому, – божественне. Бог до святого та смиренного життя Йосипа додав – якщо можна так сказати – життя Діви Марії та Ісуса, Нашого Господа. Ніколи не можливо перевершити Бога у щедрості. Йосип міг би сказати від себе слова вимовлені Святою

Марією, його дружиною: «*Quia fecit mihi magna qui potens est*» – «Велике бо вчинив мені Всемогутній», «*quia respexit humilitatem*» – «бо він зглянувся на покору слугині своєї» (Лк 1, 48-49).

Йосип був звичайним чоловіком, якому Бог довірив здійснення великих речей. Він умів жити так, як цього й бажав Господь, у всіх і в кожній події свого життя. Саме тому Святе Письмо віддає хвалу Йосипові, стверджуючи, що він був праведним (Мт 1, 19). І єврейською мовою «праведний» означає «побожний», «бездоганний слуга Бога», «той, хто виконує божественну волю» (Бут 7, 1; 18, 23-32; Ез 18, 5; Пр 12, 10.); деколи також означає «добрий та милосердний з ближнім» (Тоб 12, 5; 9, 9). Одним словом, праведним є той, хто любить Бога і показує Йому цю любов, виконуючи його заповіді і

скеровуючи все своє життя на служіння своїм братам, іншим людям.

Віра, любов та надія Йосипа

Справедливість не полягає у звичайному підпорядкуванні правилу: праведність має народитися ізсередини, має бути глибинною, життєвою, тому що «праведний житиме вірою» (Єв 2,4). Жити вірою – ці слова, що пізніше стільки разів ставали темою розмірковувань апостола Павла, є доконечно втіленими у святому Йосипові. Його виконання Божої волі не було одноманітним чи лише формальним, воно було спонтанним і глибинним. Закон, яким жив кожен юдей, не був для нього просто кодексом чи зібранням холодних приписів, але був вираженням волі Бога живого. Саме тому він зміг розпізнати

голос Господа, коли Він явився йому неочікувано, в дивний спосіб.

Тому історія святого Патріарха представляє звичайне, але не легке життя. Після важких моментів, він знає, що Син Марії був зачатий він Духа Святого. І ця Дитина, Син Божий, що походить із роду Давида за тілом, народився в печері. Ангели святкують його народження й особи з далеких земель приходять, щоб поклонитися йому, але Цар Юдеї бажає його смерті, – й тому має втікати. Син Божий – не захищена зовні дитина, яка житиме в Єгипті.

Оповідуючи ці сцени у своєму Євангелії, святий Матей постійно наголошує на вірності Йосипа, котрий виконує заповіді Бога без вагань, навіть якщо деколи значення цих заповідей йому

могло б видаватися незрозумілим і таким, що не має зв'язку з рештою Божих планів.

У багатьох випадках Отці Церкви і духовні автори акцентують міць віри святого Йосипа.

Покликаючись на слова Ангела, який наказав йому втікати від Ірода і сховатися в Єгипті (Мт 2, 13), Йоан Златоуст коментує:

«Почувши це, Йосип не зникнув і не сказав, що це здається занадто загадковим. Ти сам повідомив, що Він спасе свій народ, але зараз він не здатен спасти й самого себе, тому маємо втікати, розпочати подорож і страждати довге вигнання – це суперечить твоїй обіцянці. Йосип не чинить у такий спосіб, тому що він є вірним мужем. Він також не питає про час повернення, незважаючи на те, що Ангел залишив його у невизначенні, адже сказав йому: «Перебувай там – в Єгипті, –

допоки я тобі скажу». Проте за таких обставин він не ускладнює ситуації, але слухається, довіряє і зносить усі випробування з радістю» (S. Juan Crisóstomo. *In Matthaeum homiliae*, 8, 3, PG 57, 85).

Віра Йосипа не зволікає, його послух завжди безперечний і негайний. Аби краще зрозуміти урок, який дає нам тут святий Патріарх, маємо розмірковувати над тим, що його віра є активною і що його погідливість не є покірністю людини, котра пливе за течією. Адже християнська віра є цілком протилежною до конформізму, пасивності чи внутрішньої інертності.

Йосип віддав себе беззастережно в руки Божі, але він ніколи не переставав розмірковувати над подіями свого життя, і так зміг прийняти від Господа цей рівень розуміння справ Божих, що є

справжньою мудрістю. Так він поступово навчився тому, що надприродні задуми мають божественну послідовність, яка часто суперечить людським планам.

За різних обставин свого життя Патріарх не відмовляється обмірковувати, не полишає осторонь свою відповідальність. Навпаки – віддає на служіння вірі весь свій людський досвід. Коли він повертається з Єгипту, «почувши, що в Юдеї царює Архелай замість Ірода, батька свого, побоявся іти туди» (Мт 2, 22). Він навчився триматися в рамках Божого плану, і підтвердженням цього є те, що дійсно Бог бажає того, що він передбачає, й він отримує наказ іти далі й оселитися в Галилеї.

Такою була віра святого Йосипа: повна, довірлива, цільна,

виявлена в ефективній віддачі себе волі Божій, у розумному послухові. З вірою, милосердям та любов'ю. Його віра ґрунтується на Любові – Божій Любові, яка виконувала обітниці, зроблені Аврааму, Якову, Мойсеєві; на чоловічій любові до Марії і на батьківській любові до Ісуса. Віра і любов у надії на велику місію Бога, який використовуючи його, ґалилейського теслю, розпочав відкуплення людей в усьому світі.

Віра, любов, надія – це є стрижні життя святого Йосипа і основа всього християнського життя. Самовіддача святого Йосипа виткана з цих сплетінь вірної любові, люблячої віри, довірливої надії. Саме тому його свято є гарною нагодою, щоб усі ми відновили віддання себе нашому покликанню християн, яке кожному з нас довірив Господь.

Коли є щире бажання жити вірою, любов'ю й надією, то поновити віддавання себе не означає знову почати використовувати те, що перебувало в незастосуванні. Коли є віра, любов і надія, відновити означає – незважаючи на власні помилки, падіння, слабкості – залишитися в руках Божих: підтвердити шлях вірності. Відновити самовіддачу є відновити, повторюю, вірність тому, що Господь бажає від нас: любити справами.

Любов обов'язково має свої характерні ознаки. Деколи кажуть про любов тоді, коли це є тільки імпульс до самозадоволення, елементарний засіб егоїстично задовільнити власну особу. І це не так: справжня любов означає вийти із самого себе, віддатися. Любов несе в собі радість, але це радість, коріння якої мають форму хреста. Допоки ми є на землі й не

досягли повноти майбутнього життя, не може бути справжньої любові без досвіду жертви, болю. Біль, який смакується, який приймається привітно, – є джерелом глибокої радості, але це є істинний біль, тому що містить у собі подолання власного егоїзму і прийняття Любові як правила для всіх і для кожної з наших дій.

Справи Любові завжди є величними, навіть якщо зовні йдеться про маленькі речі. Бог наблизився до людей, бідних створінь, і сказав нам, що любить нас: «*Deliciae meae esse cum filiis hominum*» (Пр 8, 31) – «Моя радість бути серед людських дітей». Господь дає нам пізнати, що все має значення: дії, які з людської точки зору вважаємо надзвичайними, й ті інші, що, навпаки, відносимо до нижчої категорії. Нічого не зникає. Жодна людина не є відкинута Богом. Усі

ми – кожен згідно зі своїм покликанням – вдома, у власній професії чи занятті, у виконанні зобов'язань відповідно до нашого стану, у своїх обов'язках громадянина, у дотриманні своїх прав – ми покликані брати участь у Небесному Царстві.

Цьому вчить нас життя святого Йосипа: просте, звичайне і повсякденне, викарбоване роками завжди тієї самої праці, днями по-людськи монотонними, які тривають один за одним. Я розмірковував над цим багато разів, споглядаючи постать святого Йосипа, і це є однією з причин моєї особливої пошани до нього.

Коли у своєму завершальному слові під час першої сесії Другого Ватиканського Собору, минулого 8 грудня, Святіший Отець Йоан ХХІІІ проголосив про внесення до

канону Меси згадування імені святого Йосипа, поважна церковна особа одразу зателефонувала мені, щоб сказати: *«Rallegramenti! Вітаю! Коли я почув це повідомлення, одразу подумав про Вас, про те, яку радість воно Вам принесе»*. І саме так сталося: адже під час соборного зібрання, що представляє Церкву, об'єднану у Святому Духові, було проголошено велике значення надприроднього життя Святого Йосипа, важливість простого життя в праці перед лицем Бога, у цілковитій відповідності Божій волі[1].

[1] Св. Хосемарія Ескрива, Es Cristo que pasa, уривок з проповіді «У майстерні Йосипа».

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
uk-ua/article/u-maisterni-iosipa/](https://opusdei.org/uk-ua/article/u-maisterni-iosipa/)
(25.03.2025)